

การเรียนรู้ที่มีความสุขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของนิสิตพยาบาล

Happy Learning and Its Associated Factors Among Nursing Students

พรพรรณ ศรีโสภะ, พยม. (Pornpan Srisopa, MSN.)*

ภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์, Ph.D. (Pornpat Hengudomsut, Ph.D.)**

กิงดาว การะเกด, พยม. (Kingdao Karaket, MSN.)***

Abstract

The purpose of the predictive correlational study were: 1) to describe and compare happy learning between the 1st and 4th year nursing students 2) to investigate the correlation between students' internal factors including students' health status, emotional quotient, and adjustment to the university environment, students' external factors including characteristics of university friends, teachers, educational institutions, father/mother or parent and happy learning among undergraduate nursing students and 3) to examine the predictors of happy leaning among these nursing students. Samples of 300 nursing students of the university located in the Eastern part of Thailand were used by Stratified random sampling. Self-report questionnaires assessing general data, students' internal factors and students' external factors were used. The reliabilities regarding 1) students' internal factors including students' health

status, emotional quotient, and adjustment to the university environment were .73, .83, and .93, respectively, 2) students' external factors including characteristics of university friends, teachers, educational institutions, father/mother or parent were .79, .94, .92, and .92, respectively., 3) Its reliability of happy leaning was .92. Frequency, percentage, mean and standard deviation, One-way ANOVA, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression were employed to analyze the data. Results were: 1) An average score of happy learning in the high level (Mean=3.02; S.D.= 0.26). Happy learning was significantly different between students in the 3rd and 4th years ($p < .05$), 2) Emotional quotient, students' adjustment to the university environment, characteristics of university friends, teachers, nursing institution, and father/mother or parent had a moderate positive correlation with happy learning in a significant difference ($p < .05$, $r = .623, .618$,

* Corresponding author, อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา E-mail: pornpansri@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการบริหารทางการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

.514, .522, .447, and .411, respectively), whereas students' health status had a negative correlation with happy learning in the low level ($p < .05$, $r = .198$), 3) emotional quotient, characteristics of teachers, nursing institution, university friends, and students' adjustment to the university environment could moderately explain variance of happy learning for 57.1% ($R^2 = 0.57$, $p < .05$)

KEY WORDS: Nursing students; Happy learning; Internal factors; External factors

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงความสัมพันธ์แบบทำนายนี้นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเรียนรู้ที่มีความสุขระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวนิสิต ได้แก่ ภาวะสุขภาพของนิสิตพยาบาล ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ ลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง กับการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนิสิตพยาบาล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตพยาบาลของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 300 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวนิสิต ได้แก่ ภาวะสุขภาพทั่วไปฉบับย่อ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถาม

ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .73, .83, .93 ตามลำดับ 3) แบบสอบถามปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ และลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .79, .94, .92 และ .92 ตามลำดับ และ 4) แบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาลได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา 1) ระดับคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขอยู่ในระดับสูง (Mean = 3.02; S.D. = 0.26) คะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 2) ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ลักษณะของ เพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ และลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ, $p < .05$ ($r = .623, .618, .514, .522, .447$, และ .411, ตามลำดับ), และภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับ การเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$; $r = .198$) 3) ความฉลาดทางอารมณ์, ลักษณะอาจารย์, ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์,

ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย และความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาลได้ร้อยละ 57.1% ($R^2 = 0.57, p < .05$)

คำสำคัญ: นิสิตพยาบาล การเรียนรู้อย่างมีความสุข ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก

ความสำคัญของปัญหา

จากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่รวดเร็ว ทำให้ระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการพัฒนาและปรับตัวเพื่อรองรับกับสภาพการแข่งขันที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพหนึ่งที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานในอาเซียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีการแข่งขันกันสูงเพื่อก้าวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล การเปลี่ยนผ่านของนิสิตพยาบาลสู่การเป็นวิชาชีพพยาบาลต้องอาศัยกระบวนการศึกษาที่มีไว้ในรูปแบบการสอนทางทฤษฎีเท่านั้นหากแต่ยังต้องมีการฝึกประสบการณ์ทางคลินิก (Lynette J. Stockhausen, 2005) ทำให้นิสิตต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองฝึกฝนควบคุมตนเองให้มีความรับผิดชอบเพื่อให้บริการพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนต้องปรับตัว คร่ำเคร่งกับการเรียน เกิดความเหน็ดเหนื่อย ส่งผลกระทบต่อภาวะทางจิตใจของนิสิต เกิดความเครียด เบื่อหน่าย เหนื่อยล้าจากการเรียน หรือรู้สึกเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า(นุชนาด แก้วมาตร, จันทนา เกิดบางแถม, ชนัดดา แนนเกสร, 2554) ซึ่งการไม่มีความสุขหรือเกิดความทุกข์ในการเรียนนั้นอาจส่งผลให้นิสิตบางคนต้องตัดสินใจที่

จะพักการเรียน ลาออกกลางคัน หรือที่รุนแรงที่สุดคือการทำร้ายตนเอง

การก่อให้เกิดความสุขในการเรียนนั้น ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวไว้ว่า คนเราจะประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ต้องเริ่มจากนั้นหะคือมีความรัก ความเข้าใจในวิชาที่เรียนแล้วจึงมีวิริยะหรือความขยันตามมา (พระมหากิตติศักดิ์ โคตมสิสโส, 2554) เช่นเดียวกับการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ที่พบว่าเมื่อผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขจะเกิดการหลั่งของสารเคมีในสมอง เช่น โดปามีน นอร์เอพิเนฟริน ที่ทำให้มีความสุข ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ สนใจ ไขว่คว้าอยากที่จะรู้ เกิดความสนุกและมีพลังที่เรียนรู้สิ่งต่างๆ ทำให้มีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (สันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2544) การเรียนรู้อย่างมีความสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างจากการทบทวนวรรณกรรมพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขจำนวนมาก จำแนกเป็นปัจจัย 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ประกอบด้วย ภาวะสุขภาพ สุขภาพเป็นภาวะสมดุลของ กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณซึ่งมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน หากด้านใดด้านหนึ่งได้รับการกระทบกระเทือนย่อมส่งผลกระทบถึงด้านอื่นๆด้วยดังเช่นการศึกษาของ นุสรานา นามเดช และคณะ (2549) พบว่านักศึกษาได้ให้ความหมายของความสุขที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพไว้ดังนี้ “การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง คือ การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีความสุขสบายกาย มีสภาวะร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ ในภาวะสมดุล” ความฉลาดทางอารมณ์นิสิตที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะส่งผลให้นิสิต

สามารถบริหารจัดการเรื่องอารมณ์ของคนและคนอื่นได้ มีปัญหาทางพฤติกรรมน้อย สามารถทำให้นิสิตเรียนรู้ได้เร็ว ได้ดีและมีความสุขตลอดจนสามารถเผชิญกับความเครียดและการจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสมความสามารถในการปรับตัวการก้าวเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาของนิสิตพยาบาลนั้นถ้าหากนิสิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นๆได้โดยไม่เสียสุขภาพจิต จะเกิดความรู้สึกเป็นสุขกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมนั้นต่อไป ส่งผลนิสิตมีทักษะที่สูงขึ้นในกิจกรรมนั้นๆ (นุสรา นามเดช และคณะ, 2549) ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล การก้าวเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของนิสิตจากพ่อแม่หรือครูไปเป็นเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน นิสิตอาจรู้สึกไม่คุ้นเคยต่อสถาบัน สิ่งแวดล้อม วิธีการศึกษา และเพื่อน อาจประสบกับความหวัหวั ซึ่งลักษณะของกลุ่มเพื่อนทั้งในระดับชั้นเดียวกัน และรุ่นพี่รุ่นน้องในมหาวิทยาลัย จะช่วยทำให้นิสิตมีความมั่นใจ ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ จิตใจ การมีอาจารย์ที่ปรึกษา จะช่วยลดช่องว่างระหว่างอาจารย์กับนิสิต อีกทั้งความเข้าใจของพ่อแม่/ผู้ปกครองที่ส่งเสริมศักยภาพของนิสิตตามความสามารถที่นิสิตมี คาดหวังในตัวลูกตามความเป็นจริงจะทำให้นิสิตรู้สึกว่าตนเองมีที่พึ่ง อบอุ่น เมื่อประสบกับปัญหาขณะอยู่ในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน จะช่วยทำให้นิสิตเกิดแนวคิดหรือจินตนาการอันนำไปสู่การค้นคว้าเพิ่มเติม ตามที่บุคคลถนัดหรือสนใจ (สุจินดา ม่วงมี, 2551) ทั้งยังช่วยให้ผ่อนคลายจากความตึงเครียด ไม่ก่อให้เกิด

เกิดความเบื่อหน่าย จำเจ และช่วยให้การเรียนของนิสิตดำเนินไปอย่างมีความสุข ดังเช่นการศึกษาของปีทมา ทองสม (2554) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนได้แก่ ลักษณะอาจารย์ ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา ลักษณะวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัย และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง

นิสิตที่เข้ามาับการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมีเป็นนิสิตที่มาจากหลากหลายภูมิภาคของประเทศที่นิสิตได้เข้ามาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นิสิตจำเป็นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ทั้งสภาพที่อยู่อาศัย กลุ่มเพื่อนที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกคณะระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างจากการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ที่บูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติจริงในแหล่งฝึกประสบการณ์วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่แตกต่างไปจากเดิมนอกจากนี้ยังต้องทำกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นล้วนแต่ต้องการการตัดสินใจเลือกค่านิยมที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตขณะอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัย ดังนั้นหากทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล จะเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนการจัดการจัดการเรียนการสอนและการจัดระบบ การสนับสนุนนิสิต เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีการเรียนรู้อย่างมีความสุขเพิ่มขึ้น และเป็นบัณฑิตพยาบาลที่มีความสุขสมบูรณ์และเตรียมตนเพื่อดูแลสุขภาวะของผู้รับบริการอย่างเป็นองค์รวมต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของ กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) เป็นแนวทางในการศึกษา ประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีย่อยทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรักและศรัทธา ด้านเห็นคุณค่า การเรียนรู้ ด้านเปิดประตูสู่ธรรมชาติ ด้านมุ่งมั่น และมั่นคง ด้านดำรงรักษานิยมจริย และด้านชีวิตที่สมดุลร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ประกอบด้วยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ 1) ภาวะสุขภาพของนิสิต 2) ความฉลาดทางอารมณ์ 3) ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ 1) ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย 2) ลักษณะอาจารย์ผู้สอน 3) ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ 4) ลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยภายในตัวนิสิต ได้แก่ ภาวะสุขภาพของนิสิต พยาบาล ความฉลาดทางอารมณ์ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ ลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง ต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนิสิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การ

เรียนรู้มีความสุข ของนิสิตพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออก จำนวนทั้งสิ้น 678 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 253 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่าง จึงเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 300 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนแบ่งเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 77 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 80 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 66 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 77 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามทั้งหมด ประกอบด้วย 4 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยเพศอายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษาผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและที่พักขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวนิสิต ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามภาวะสุขภาพทั่วไปฉบับย่อ (General Health Questionnaire: GHQ-

12) เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่พัฒนามาจาก GHQ ของเดวิน พี โกลด์เบิร์ก (1972) แปลเป็นไทยโดย ธนา นิลชัยโกวิทย์, จักรกฤษณ์ สุขยิ่ง และชัชวาล ศิลปะกิจ (2545) การคิดค่าคะแนนใช้การคิดแบบ GHQ score (0-0-1-1) โดยผู้ตอบที่มีคะแนนตั้งแต่ 2 คะแนนขึ้นไป หมายถึงผู้ที่น่าจะมีความผิดปกติทางจิตเวช 2) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2546) เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับจำนวน 52 ข้อ การแปลผลคะแนนถ้าได้น้อยกว่า 139 คะแนน หมายถึงมีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ หากสูงกว่า 173 คะแนน คือ มีระดับความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเกณฑ์ปกติ 3) แบบสอบถามความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของเสาวลักษณ์ เจนวินิชกุล (2535) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีจำนวน 60 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด การแปลผลคะแนนจัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยภายนอกตัวนิสิตที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความสูงในการเรียน ของปีทมา ทองสม (2554) เป็นแบบสอบถามถึงการรับรู้หรือความรู้สึกของนิสิตพยาบาลที่มีต่อบุคลิก ลักษณะ และพฤติกรรมของ เพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย อาจารย์ และบิดามารดา/ปกครอง รวมถึงการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมของคณะพยาบาล

ศาสตร์ มีจำนวน 58 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับจากเห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด การแปลผลคะแนนจัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเรียนรู้มีความสุขของนิสิตพยาบาลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากของ รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความรักและศรัทธา ด้านเห็นคุณค่าการเรียนรู้ ด้านเปิดประตูสู่ธรรมชาติ ด้านความมุ่งมั่นและมั่นคง ด้านดำรงรักษาไมตรีจิต และด้านชีวิตที่สมดุลมีจำนวน 60 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 อันดับจากเป็นจริงมากที่สุดไปจนถึงไม่เป็นความจริง การแปลผลคะแนนจัดระดับจากคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดไปมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พร้อมโครงการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ หลังจากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับนิสิตพยาบาลที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ผลดังนี้ แบบสอบถามปัจจัยภายในตัวนิสิต ได้แก่ ภาวะสุขภาพทั่วไป ฉบับย่อ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบสอบถามความสามารถในการปรับตัว ในมหาวิทยาลัย ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

เท่ากับ .73, .83, .93 ตามลำดับ แบบสอบถาม ปัจจัยภายนอกตัวนิสิต ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ และลักษณะบิดามารดา/ผู้ปกครอง ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .79, .94, .92 และ .92 ตามลำดับ และแบบสอบถามการเรียนรู้ อย่างมีความสุขได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ .92

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของมหาวิทยาลัยที่ทำการเก็บข้อมูลก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างตลอดกระบวนการวิจัย โดยผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สิทธิประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างพึงได้รับ การพิทักษ์สิทธิในการปกปิดข้อมูลส่วนบุคคล การตอบรับหรือปฏิเสธไม่มีผลต่อการเรียนแต่อย่างใด ผู้ที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยได้ลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายวันเวลาสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เวลาในการตอบแบบสอบถามคนละ 40 นาทีภายหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนคณะผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

แต่ละชุดก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1-31 มีนาคม 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนโดยมีการตรวจสอบคุณสมบัติตามข้อตกลงก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 300 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 287 คน (ร้อยละ 95.7) โดยนิสิตส่วนมากพักอยู่ในหอพักคณะพยาบาลและหอพักของมหาวิทยาลัยจำนวน 183 คน (ร้อยละ 61) รองลงมาพักอาศัยอยู่หอพักนอกมหาวิทยาลัยจำนวน 110 คน (ร้อยละ 36.7) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.55 ปี (S.D.=1.35) มีค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมเท่ากับ 3.06 (S.D.=0.364) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 5,387.67 บาท (S.D.= 1,979.99) บาท

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนิสิตพยาบาลระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4

ตารางที่ 1 ค่าความแปรปรวนทางเดียวของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาล ทั้ง 4 ชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	2731.88	910.62	3.80*
ภายในกลุ่ม	296	70929.08	239.62	
รวม	299	73660.97		

* $p < .05$

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ผลต่างของค่าเฉลี่ย และผลการทดสอบรายคู่ คะแนนการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนิสิตพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี ($n=300$)

นิสิตชั้นปีที่	ค่าเฉลี่ย	ผลต่างของค่าเฉลี่ย		
		2	3	4
1	181.16	.581	3.519	-5.00
2	180.58		2.939	-5.581
3	177.64			-8.519*
4	186.16			

* $p < .05$

จากการศึกษาพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขสูงสุด ($\bar{x} = 3.10$, $S.D. = 0.26$) รองลงมาได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ($\bar{x} = 3.01$, $S.D. = 0.23$) ชั้นปีที่ 2 ($\bar{x} = 3.00$, $S.D. = 0.28$) และ ชั้นปีที่ 3 ($\bar{x} = 2.96$, $S.D. = 0.23$) ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขเปรียบเทียบชั้นปี พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างนัย 1 คู่ ($F_{3, 296} = 3.80$, $p < .05$) ดังตารางที่ 1

จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffe พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับนิสิตชั้นปีที่ 4 ($p < .05$) ในขณะที่ชั้นปีอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยภายในตัวนิสิตและปัจจัยภายนอกตัวนิสิตต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาล

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวนิสิตกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล (n=300)

การเรียนรู้อย่างมีความสุข	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r)
ภาวะสุขภาพ	-.198*
ความฉลาดทางอารมณ์	.623*
ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย	.618*
ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย	.514*
ลักษณะอาจารย์	.522*
ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์	.447*
ลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง	.411*

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ และลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .623, .618, .514, .522, .447$ และ

.411 ตามลำดับ) และภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.198$)

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พยากรณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล (n=300)

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adjust R ²	b	Beta	t
ความฉลาดทางอารมณ์	.623	.388	.386	.450	.380	6.958**
ลักษณะอาจารย์	.716	.513	.510	.347	.175	3.472**
ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์	.737	.543	.538	.308	.169	3.692**
ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย	.751	.564	.558	.750	.160	3.419**
ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย	.756	.571	.564	.088	.139	2.331*

ค่าคงที่ = 26.334, $F(5,294) = 78.722$ Dubin Waton = 1.625

*p < .05, **p < .001

จากตารางที่ 4 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์, ลักษณะอาจารย์, ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์, ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย และความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาล ได้ร้อยละ 57.1 ($R^2 = 0.57$, $p < .05$)

อภิปรายผลการศึกษาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเรียงลำดับดังนี้

1) เปรียบเทียบการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตระหว่างชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4

จากผลการศึกษาพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขสูงสุดขณะที่นิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขน้อยที่สุดและเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตในแต่ละชั้นปีพบว่า คะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตชั้นปีระหว่างชั้นปีที่ 3 กับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้ที่มีความสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากในนิสิตชั้นปีที่ 4 ผ่านระบบการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาแล้วตลอดระยะเวลาเกือบ 4 ปี มีภาระรับผิดชอบในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆลดลง ส่งผลให้มีเวลาในการเรียนหรือทำในสิ่งที่ตนเองต้องการมากขึ้น นอกจากนี้ การใกล้จะสำเร็จการศึกษา ส่งผลให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในและมีคุณค่าในตนเอง มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนมากขึ้นจึงทำให้นิสิตชั้นปี

ที่ 4 มีคะแนนการเรียนรู้ที่มีความสุขมากกว่าชั้นปีอื่นๆ ในทางตรงกันข้ามนิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความสุขต่ำสุด ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในนิสิตปีที่ 3 เป็นชั้นปีที่มีการเรียนการสอนค่อนข้างหนักทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยนิสิตจะต้องเรียนทั้งหมด 3 เทอม ได้แก่ ภาคฤดูร้อน ภาคการศึกษาต้นและภาคปลาย และเมื่อรวมจำนวนหน่วยกิตมากกว่าทุกชั้นปีเน้นหนักทางด้าน การพยาบาลทุกสาขา ส่งผลให้นิสิตต้องเรียนเนื้อหาวิชาที่มากแต่ระยะเวลาในการเรียนมีจำกัด อีกทั้งต้องขึ้นฝึกประสบการณ์ในหอผู้ป่วยอื่นๆ ตามรายวิชาที่คณะกำหนด จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจมีผลต่อระดับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตชั้นปีที่ 3 ได้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรรรัตน์ ศรีคำสุข ไชยโตะ, วิภาพร วรหาญ และวิพร เสนารัตน์ (2554) ศึกษาความสุขของนิสิตพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยความสุขต่ำสุด

2) ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยภายใน ได้แก่ ภาวะสุขภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ การปรับตัวในมหาวิทยาลัย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย ลักษณะอาจารย์ ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์ ลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครองกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาลแยกอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนิสิตพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .198$) สอดคล้องกับการศึกษานุสรานามเดช และคณะ (2549) ที่พบว่านักศึกษาได้ให้ความหมายของความสุขที่เกี่ยวข้องกับภาวะ

สุขภาพไว้ดังนี้ “การมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง คือ การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีความสุขสบายกาย มีสภาวะร่างกายจิตใจ อารมณ์ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในภาวะสมดุล” ดังนั้นนิสิตที่มีสุขภาพดีมีร่างกายแข็งแรงจะมีอารมณ์สดชื่น มีความจำดี สามารถเรียนรู้ได้เร็ว และคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้อย่างลึกซึ้งกว่า นิสิตที่เจ็บป่วยบ่อยๆ

2.2 ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .623$) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ คันธารัตน์ ยอดพิชัย (2549) ที่พบว่า นิสิตที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะมีความเครียดต่ำ อธิบายได้ว่านิสิตที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มักเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาต่อผู้กับความเครียดหรือความขัดแย้งได้ดี มีแรงจูงใจมุ่งมั่นที่จะไปให้ถึงเป้าหมายนิสิตที่สามารถบริหารจัดการเรื่องอารมณ์ของตนและคนอื่นได้ จะมีปัญหาทางพฤติกรรมน้อย เรียนรู้ได้เร็ว ได้ดีและมีความสุข (วีระวัฒน์ ปินนิตามัย, 2543)

2.3 ความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = .618$) สอดคล้องกับการศึกษาของ นุสราน นามเดช และคณะ (2549) พบว่า ปัจจัยภายในตัวนิสิตนักศึกษาที่มีผลทำให้นิสิตนักศึกษาพยาบาลมีความสุข ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว อธิบายได้ว่านิสิตพยาบาลมีระบบการสนับสนุนที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ทั้งด้านการเรียนการสอน ความเป็น

อยู่ในหอพักตลอดจนกิจกรรมพัฒนานิสิตทั้งของคณะและมหาวิทยาลัยส่งผลให้นิสิตสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองหรือสิ่งแวดล้อมของตนได้

2.4 ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .514$) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปัทมา ทองสม (2554) ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัยส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอธิบายได้ว่า สังคมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีวิธีการดำรงชีวิตที่ทำให้แตกต่างจากเด็กและผู้ใหญ่ลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ จิตใจ ตามความต้องการของนักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน, 2543)

2.5 ลักษณะอาจารย์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ อย่างมีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .522$) สอดคล้องกับการศึกษาของปัทมา ทองสม (2554) พบว่า ลักษณะอาจารย์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา อธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาอาจรู้สึกไม่คุ้นเคยต่อสถาบัน สิ่งแวดล้อม วิธีการศึกษา และเพื่อน อาจประสบกับความหว้าเหว่ สับสน และเครียด ดังนั้นการมีอาจารย์ที่ปรึกษา จะช่วยลดช่องว่างระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าตนเองมีที่พึ่ง อบอุ่น เมื่อประสบกับปัญหาขณะอยู่ในมหาวิทยาลัย

2.6 ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้มีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .477$) อธิบายได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนตามความสนใจและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายนั้น จะช่วยให้นิสิตเกิดแนวคิดหรือจินตนาการอันนำไปสู่การค้นคว้าเพิ่มเติม หรือทักษะต่างๆ ที่บุคคลนั้นคิดหรือสนใจ (สุจินดา ม่วงมี, 2551) ทั้งยังช่วยให้ผ่อนคลายจากความตึงเครียด ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและช่วยให้การเรียนของนิสิตดำเนินไปอย่างมีความสุข

2.7 ลักษณะบิดา มารดา/ผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้มีความสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .411$) สอดคล้องกับการศึกษาของ นุสรนา นามเดช และคณะ (2549) พบว่า ความสัมพันธ์กับครอบครัวส่งผลต่อความสุขของนักศึกษาพยาบาล อธิบายได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนิสิต ความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัวจะทำให้ นิสิตมีจิตใจที่สบายมีสมาธิ และเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่นในระบบครอบครัวและความรักความผูกพันที่มีต่อกัน จะเป็นแหล่งสนับสนุน ช่วยเหลือนิสิตที่ประสบปัญหาหรือความไม่พร้อมในด้านต่างๆ ได้

3. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การเรียนรู้มีความสุขของนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์พบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมพยากรณ์การเรียนรู้มีความสุข ของนิสิตพยาบาลอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ตัวแปร ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์, ลักษณะอาจารย์, ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์, ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัย และความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 57.1 ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นตัวแปรตัวแรกที่สามารถพยากรณ์การเรียนรู้มีความสุขของนิสิตพยาบาลได้สูงที่สุดคือร้อยละ 38.8 อธิบายได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยที่ถูกบ่มเพาะและพัฒนาต่อเนื่องตลอดชีวิต หากนิสิตมีความสามารถในการมีสติรู้ สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ของตนเองได้นั้นจะทำให้ นิสิตสามารถเอาชนะความทุกข์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ลักษณะอาจารย์เป็นตัวแปรที่เข้าสมการเป็นอันดับที่สอง อธิบายได้ว่าลักษณะของอาจารย์สามารถช่วยให้นิสิตผ่อนคลายหรือปลุกเร้าความวิตกกังวลของนิสิต ถ้านิสิตพบว่าอาจารย์ของเขาเป็นกัลยาณมิตร ผู้เรียนจะเกิดความศรัทธา เห็นความสำคัญของสาระที่กำลังเรียน ผู้เรียนย่อมมีความสุข (สุนน อมรวิวัฒน์, 2549) ลักษณะคณะพยาบาลศาสตร์เป็นตัวแปรที่เข้าสมการเป็นอันดับที่สามอธิบายได้ว่า ความพร้อมของแหล่งความรู้และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นในการเรียนการสอนจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนให้มีการพัฒนาทัศนคติและสร้างพฤติกรรมให้ไปสู่ความคาดหวังของตนเองได้ (Elaine, Linda and Victoria, 2007) ลักษณะเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่เข้าสมการเป็นอันดับที่สี่ อธิบายได้ว่า นิสิตในมหาวิทยาลัยเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ มีวิธีการดำรงชีวิตมี

ลักษณะการติดต่อที่ทำให้แตกต่างจากเด็กและผู้ใหญ่เช่น การใช้ E-mail Facebook Application Line ต่างๆ ซึ่งลักษณะของกลุ่มเพื่อนทั้งในระดับชั้นเดียวกันและรุ่นพี่รุ่นน้องในมหาวิทยาลัย จะช่วยให้บัณฑิตมีความมั่นใจ ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ จิตใจและความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่เข้าสมการเป็นอันดับที่ห้า อธิบายได้ว่า บัณฑิตที่มีความสามารถในการปรับตัวที่ดี จะรับรู้วิธีการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นๆโดยไม่เสียสุขภาพจิต พัฒนาความมั่นใจแห่งตนเกิดความรู้สึกเป็นสุข กระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมนั้นต่อไป

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตตลอดจนสร้างกิจกรรมพัฒนานิสิตที่ส่งเสริม ความรักใคร่ผูกพัน ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ระหว่างนิสิตด้วยกัน และระหว่างนิสิตกับอาจารย์ เพื่อส่งเสริมให้นิสิตพยาบาลมีการเรียนรู้ที่มีความสุขเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยแยกเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งอาจมีความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนิสิตพยาบาลและควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสุขของนิสิตพยาบาลกับนิสิตคณะอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนวิจัยจากเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ 2555 รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). *แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต* แหล่งที่มา : <http://www.klb.dmh.go.th/index.php> [4 มิถุนายน 2554]
- กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ. *ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540.
- กันธารัตน์ ยอดพิชัย. (2549). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว ความฉลาดทางอารมณ์กับความเครียดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนา นิลชัยโกวิท. (2545). *แบบสอบถาม Thai General Health Questionnaire ฉบับภาษาไทย (Thai GHQ 12- 28-30-60)*. กรุงเทพมหานคร: โครงการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการสำรวจสุขภาพจิตในพื้นที่ ปีพ.ศ.2545. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

- นุชนาถ แก้วมาตร, จันทนา เกิดบางเขม, ชนัดดา แนนเกสร. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของนิสิตพยาบาล. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ฉบับเพิ่มเติม 2* (19), 83-95.
- นุสรานามเดช และคณะ. (2549). *ความสุขของนิสิตพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี*. รายงานการวิจัย สถาบันพระบรมราชชนก สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ปัทมา ทองสม. (2554). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. *วารสารการพยาบาลการศึกษา, 4*(1), 88-110.
- พระมหากิตติศักดิ์ โคตมสิสโส. (2554). *อยู่ทุกที่ก็มีสุข*. กรุงเทพฯ: ปัญญาภิรมย์.
- ระวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตพยาบาลในโครงการผลิตวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้*. รายงานการวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญบุรีธานี กระทรวงสาธารณสุข.
- วีระวัฒน์ ปิ่นนิคามย์. (2551). *เชาวน์อารมณ์ (EQ): ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เพอร์เน็ท.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. *การพัฒนานิสิตนักศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- เสาวลักษณ์ เจนวินิชกุล. (2535). *การศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- สุจินดา ม่วงมี. (2551). *เอกสารคำสอน 400305 การเรียนรู้ตลอดชีวิต*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2549). *บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไซโตะ, วิภาพร วรหาญ, วิพร เสนารัตน์ (2554). *ความสุขของนิสิตพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 34*(2), 70-79.
- Gardner, E.A., Deloney, L.A. and Grando, V.T., (2007). Nursing Student Descriptions That Suggest Changes for The Classroom and Reveal Improvements Needed in Study Skills And Self-Care. *Journal of professional Nursing, 23*(2), 98-104.
- Stockhausen, L.J., (2005). Learning to become a nurse: Students' reflections on their clinical experiences. *Journal of Advanced Nursing, 22*(3), 8-14.